

DEBRECZENI UJSÁG

ELŐTIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEKRE:
EGY ÓRA 1 KORONA, 80 FILLÉR,
NEGYEDÉVRE 5 KORONA, FELEVRE
10 KORONA, EGÉSZ ÉVRE 20 KORONA
Mecsenlik kivétel nélkül minden nap.

Feloldó szerkesztő és lapfajlagdonos:
THAN GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Kossuth-utca 3. sz., I-só emelet
(Debreceni Első Takarékpénztár-épület)
Egyes szám ára 6 fillér.

Turnu-Severint elfoglaltuk.

Talkenhayn az Olt folyóhoz közeleg. Mackensen átkel a Dunán. Dobrudzsában az oroszok vereséget szenvedtek.

Általános támadás Románia ellen, erőfeszítéssel kezdetét vette. A német, magyar, bolgár és török, szövetséges seregek minden oldalról megindították a Szerbia meghódításának idejéből jólismert, minden ellenállást elsöpörő rohamot.

Bár a hivatalos jelentések látszólag szürke mondatokba préselik a nagy eseményt, lehetetlen észre nem venni, hogy az általános támadás bejelentését tartalmazza. Nem hiába jajgatott már napokkal előbb az entente sajtója. Románia veszedelmétől: finom szimattal megérezte előre a terítékre kerülő vadpecsenye szagát.

„Falkenhayn csapatai (németek és magyarok) az Olt folyótól közelednek” írja a hivatalos jelentés. Mit jelent ez? Csak pár napra kell visszapiillantunk, hogy lássuk e pompás, német hadvezér előnyomulásának páratlan gyorsaságát. Alig öt napja jelentette Höfer, hogy a Falkenhayn-sereg, mely a Zsil völgyében nyomult előre Hunyadból a Vulkan-szoroson át Oláhország területére, kijutott a havasalföldi síkságra; három nap előtt már elfoglalta Craiovát és ezzel elvágta az Orsovánál szorongatott, oláh „bánati” sereg vasúti összeköttetését a fővárossal. Már akkor hangsúlyoztuk, hogy ez a sereg kelepcébe került, melyből aligha menekülhet. Feltevésünket rohanvást igazolják az események.

Ma már eredményeket jelent Höfer is: Orsova visszafoglalását és Turnu-Severinu (Szevértornya volt egykor a neve) elestét. Turnu-Severinu a Duna mellett van, jelentékeny forgalmu kikötőváros. Ezt a József főherceg hadteste (a VII.) foglalta el, tehát az oláh „bánati” sereget ez üldözi és az a Duna mentén menekül, ha ugyan menekülhetne. De nem menekülhet, mert Falkenhayn csapatainak élei már elérték az Olt folyót, ami azt jelenti, hogy elbeteleznék a bocsorokos hadaknak. Az egérfogó déli kijárat a Duna mentén vezet és ott bolgár csapa-

patok várják a leszámolást. A német jelentés azon része, hogy „a Dunafronton harcok” folynak, azt jelenti, hogy a bolgár csapatok átkeltek a Dunán. Míg az átkelés nem történt meg a német jelentés csak ágyúharcokat jelzett. Hogy az oláh „bánati” sereg a megsemmisülés előtt áll, bizonyítja a Höfer-jelentés egyetlen mondata: „Nyugatoláhországban meg tört az ellenség ellenállása.”

Megindult a támadás a Dobrudzsa északi csücskébe szorított oláh-orosz sereg ellen is. A támadást a jobb szárnyon már siker koronázta, amennyiben a bolgár csapatok az oroszokat állásaik előteréből kivették. De az egész harcvonalon áll a harc, mert a német jelentés „harc-érintkezést” jelent az egész frontról.

Foglyokról és zsákmányról még nem szólnak a hivatalos jelentések de a körülmények arra mutatnak, hogy egyszerű, summásan fognak a kézzelfogható eredményekről is beszámolni.

Hogy a mostani helyzetképről tájékoztatást nyújtsunk, csak a területnyereségre kell mutatnunk: Oláhország területének csaknem harmada már a központi hatalmak győzelmes seregeinek birtokában van.

Höfer jelentése.

Budapest, november 24. (Keleti harctér.) József főherceg vezérezredes hadseregarcvonala: Orsovától keletre magyar-osztrák és német csapatok az ellenséget visszavetették. Turnu Severin is birtokunkba van. Krajován keresztül vonuló haderőink éleikkel elérték az Olt folyót. Rimnik-Valcea területén az ellenség épp úgy, mint eddig, igen szívesen ellenáll. Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonala: Poplak repülőhadnagynak, akit Brodytól északra végzett felderítő útján három orosz harci repülő megtámadott, támadóit megfutamtította és kényszerítette őket, hogy saját vonalaik mögött zuhanó repüléssel leszálljanak.

(Olasz harctér.) Miután az utóbbi hetek igen kedvezőtlen időjárási viszonyai megjavultak, a tüzérségi harc több szakaszon, különösen a Karszt-fensíkon újból megkezdődött, anélkül azonban, hogy eddig nagyobb hevességre emelkedett volna.

(Délkeleti harctér.) A cs. és kir. csapatok körletében a helyzet változatlan.

Az angol-orosz viszony.

Stokholm, nov. 24. Anglia és Oroszország között ismét elhidegült a viszony és ennek már az orosz sajtó is kifejezést ad. Az orosz kormányt a dumában az ellenzék erősen támadja a céltalan háború folytatása miatt. Rendkívül kiélezedett a helyzet Buchanan angol nagykövét és a kormány között. Az angol nagykövet agtációt kezdett a dumatagok között Stürmer miniszterelnök és a kormány ellen. Angol kémei bizonyítékokat gyűjtöttek a kormány ellen, melyet az ellenzékhez juttatott adatok súlyosan kompromittáltak. Az angol nagykövet kijelentette, hogy nem hisz a kormány gyorsíróinak a duma üléseiről kiadott tudósításainak, miért is követeli, hogy az angol-laptudósítók jelen lehessenek a duma ülésein és tudósításaik mentessenek föl az orosz cenzura alul.

Németország harcai.

Ludendorff első fűszállásmester jelentése.

Berlin, november 24. (Nyugati harctér.) Albrecht württembergi herceg hadserege: Az Ypern és Wystschaete hajlásban a tüzérségi tevékenység időnként felelődt. Rupprecht trónörökös hadcsaportja: Az Ancretól északra, délután erős tüzelés kezdődött, amely a déli partra is áterjedt. Az angolok több támadást indítottak, amelyek sehoh sem érték el állásainkat; nagy veszteségük mellett legnagyobb részt már zárótűzünkbe omlottak össze. A St. Pierre-Vaast erdőbe és a Sommetól délre Chaulnes vidékéig a látásra kedvező időben heves tüzérségi harc folyik.

(Keleti harctér.) Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Nem volt nagyobb harci tevékenység. József főherceg vezérezredes arcvonala: Az oláh síkságon

Falkenhayn gyalogsági tábornok csapatai Olthoz közelednek. Románia nyugati felületében megtört az ellenség ellenállása. Orsovát és Turnseverint elfoglaltuk. (Balkán harctér.) Mackensen vezértábornagy hadcsapata: A dobudzsai arcnyal jobb szárnyán bolgár csapatok előretöréssel állásaink előteréből visszavetettek orosz erőket. A hadsereg más pontjain is harci érintkezés áll fenn. A Duna mentén harcok.

(Macedon arcnyal.) A Prespa-tó és a Cserna között több helyen erős tüzés. Az ellenségnek Monastirtól északnyugatra és Makovonál intézett részleges előretörései megheiusultak.

Görögország helyzete.

Athén, nov. 24. Konstantin görög király mecsukihallgatása fogadta a központi hatalmak követit és méltó sajnálatát fejezte ki, hogy Görögország semlegessége és az ő akarata nem ilyen bánásmódban részesülnek.

Genf, nov. 24. Athénben a legutóbbi üntések alkalmával a francia matrózok bajnont el verték szét a népet.

Az entente Pellaponezszból beszüntotte csapatai elszállítását. A francia-angol csapatok már teljesen megszállották a semleges zórást.

Athén, nov. 24. Az orosz követ ellen, mi- kor Szalonikiból Athénbe utazott, görög tartalékosok merényletet követtek el. Rálöttek, de nem találták.

Orosz hadifoglyokból olasz katonák.

Lugano, nov. 24. Milánóból jelentik, hogy az orosz hadifogságba jutott olasz anyanyelvű, osztrák állampolgároknak ismét 1600 főnyi csoportja érkezett Olaszországba Archangelosz ken át. Az olaszok besorozzák őket a hadseregbe és a frontra küldik, hogy hazájuk ellen harcoljanak.

(És még az entente mer tiltakozni az önálló Lengyelország önként zászló alá siető fainak felhasználása ellen!)

Előnyomulásunk Romániában.

Bécs, nov. 24. A tegnapi nap seregünknek azzal a sikerével járt, hogy megvetették lábukat az alsó Cserna baloldalon. Mit fog az a román hadosztály cselekedni, amelyik a Csernától és Orsovától kelere van, még nem tudni, helyzete azonban nem irigylésreéltó, valamint az a sors sem, amely rá vár. Magyar földön már csak kevés ember lehet belőle. A tegnapi jelentés további előhaladásról adott hírt Orsovánál.

Oláhországban csapataink alkalmasint kiszélesítik frontjukat, nagyobb harcra azonban ott nem kerül a sor. Nem lehet biztosan megállapítani, vajjon a románok a Rimnik-Valcea-Kampolung-Sinajától északra fekvő vonal további makacs védelmezésére gondolnak-e, vagy sem. Az orosz sajtó Krajova elese után az egyedül lehetséges legközelebbi védelmi vonal a Bukaresttől 120 kilométerre

keletre Slatina és Pitesci között levő vonalat jelölik meg. Az Olt alsó folyásának halpartján fekvő Slatina Krajovától ötven kilométernyire van keletre, Pitesci ugyanolyan távolságra fekszik. Kampalungtól délre az Argesu folyó mellett. A jelenlegi helyzet gyors elhatározást kíván a román hadvezetéstől; az előbb említett vonalon tovább is kitartani nem volna rá nézve a legjobb megoldás, mert az itt levő haderők stratégiai helyzete egyre kritikusabbá válik.

A mai hivatalos jelentésből megtudjuk, hogy az erdélyi harcvonalon a fővezérletet József királyi herceg vette át. Ezen a fronton földértünk új orosz erők megérkezését állapították meg.

Vissza Bukarest felé.

Lugano, november 24. Mint a Corriere jelelti, az oláhok kénytelenek feladni Campolungot és Sinaját, miután azok már ugyis az ellenség tűzkörletébe esnek. Az oláh seregek kénytelenek Bukarest felé visszavonulni.

A békéért. A fehér brigád.

Nagy békemozgalom Angliában. — A fehér brigád a katonai kötelezettség kiterjesztése ellen. — Egy millió aláírás követeli a Németországgal való békés meg egyezést.

Stockholm, nov. 24.

Nagy gondot okoz az angol kormánynak az a pacifisták hatalmas arányu mozgalma a béke sürgős visszaállítása érdekében. Ez a mozgalom ma már olyan mértéket öltött, hogy előtte sem szemet hunyni nem lehet, sem mód nem kínálkozik arra, hogy terjedésének gátat vethessenek.

A Nya Dagligt Allehanda jelentése szerint az angol békebarátok, kik között az angol politikai s társadalmi élet számos kitűnőségevel találkozunk, megszervezték a „fehér brigád”-ot. Ezt a nevezetet használják a békemozgalom népszerűsítésére s amint a jelek mutatják, — eléggé kecsesgató sikerrel.

A fehér brigád ugyanis a szervezett angol békemozgalom összességét jelenti. A brigád kisebb csoportokra oszlik, minden csoportnak van külön szervező vezérkara, amely a brigád vezérkarával derekasan szervezett fehér brigádnak agitációs célja van első sorban abban az értelemben, hogy a katonai kötelezettség ellen izgat. Előszakossáktól tartózkodik, de a társadalmi s politikai lehetőségek keretein belül ezer meg ezer kitűnő szónok, rábeszélő képességű „brád-katona” keresi fel a hadköteleseket és igyekszik meggyőzni velük, hogy Angliának igazi háborus céljai nem voltak, nem lehetnek, aki tehát Anglia további hadakozását előmozdítja, az emberiség szent békéje ellen követ el megfoghatatlan bűnt.

Gyűléseken, összejöveteleken, magánhelyeken s mindenütt, ahol alkalom kínálkozik működik a brigád. Működésének eredménye kétféle irányban mutatkozik. Az egyik az, — hogy az angol hadkötelesek ezer és ezerszámra lelkiismeretükre való hivatkozással megtagadják a szolgálatot ami az ismert katonai és polgári fegyelmi pereknek végtelen sorozatát szult. A napokban pedig az történt, hogy a kormány egy olyan népes gyűlést, ahol sok ezer hadköteles jött össze, nem merete angliai katonákkal szétgrasztani, hanem ausztráliaiakat vonultattak fel ellenük.

További eredménye a fehér brigádnak, hogy idáig egy milliónál több aláírást gyűjtött a béke szorgalmazására. A kormányhoz intézett követelő iratban az áll, hogy ezt háborut Angliának tovább vezetni nem szabad, hanem okvetlenül lkeresni kell és meg kell találni a Németországgal való békés meg egyezés feltételeit. Anglia s Németország között tulajdon képp nincs és nem is lehet olyan természetű

ellentét, amely a háborút indokolná, hanem csak a jingó sajtó és üzleti érdekeltségei szorgalmazzák a háboru folytatását.

A feliratot a napokban nyújtják át a kormánynak. A fehér brigád mozgalma napról napra terjed, viszhangot kelt az egész angol birodalomban és minden körülmény amellel szól, hogy a béke kiereszkolésában tevékeny része lesz.

Debrecen közellátása.

Hatósági hurka-árusítás. A közellátási hivatal forgalma. A cukor-kérdés. Elhalasztották a zsirjegyek kibocsátását.

A város közellátási tanácsa tegnap délután dr. Vásáry István tanácsnok elnökletével tartotta ülését, amelyen fontos közellátási kérdésekben intézkedtek.

Schwartz Vilmos bejelentette, hogy a vágóhídon tisztán kihízott és egészséges sertések vérehől előállított véres hurkát a vágóhid vezetősége csütörtöktől már forgalomba hozta. A hurka elkészítése a közvágóhídon Szőlős Ármín helyettes igazgató rendszere és személyes felügyelete mellett történik. Hústanapokon kapható a hurka az erre kijelölt Dégenfed-téri sátrakban, a hét többi napján pedig Balogh István hentesnél (Hajnal-utca 19.), Solymossy Andrásnál (Péteri-tér 2.), Császár Ferencnél (Hatvan-utca végén, a széna-piacon), Gyarmathy Jánosnál (Miklós- és Erzsébet-utca sarok), kilónként 3 koronáért.

Beszámolt Schwartz Vilmos arról, hogy a közellátási hivatalnak november 21-ig 383.000 korona volt a forgalma oly bevételekkel, mely fedezte a kiadást s e mellett még 12500 korona felesleg maradt. A város pénzéből mindössze 10.000 koronát vettek kölcsön, a melyet azonban visszafizettek.

Ezt örvendetesen veszik tudomásul.

Megbízták Reitz János állategészségügyi felügyelőt, hogy a városi tejgazdaságot egészségügyi szempontból hetenként ellenőrizze.

A cukorközpont és az Országos Közellátási Hivatal is úgy intézkedett, hogy a havi 12 waggon kontingensből kell a városnak a vendéglősök és kávéosok ipartársulata részére a cukrot kiutalni. A közellátási tanács ilyen értelemben jár el és pedig olyan formán, hogy december 1-ig szükségleteik szerint elégíti ki a vendéglősöket és kávéosokat, ezután pedig bejelentések alapján kápiák meg a cukrot egy kereskedő útján.

A Katona-Otthonnak a katonák teájához havonta 100 kilogramm cukrot ad a város.

A közellátási tanács egy kereskedőtől, aki a cukrot maximális áron felül adta el vevőinek a cukor-árusítását megvonta.

Dr. Vásáry István bejelentette, hogy a miniszter a zsirjegyek behozatala ügyében nem intézkedett, úgy hogy egyelőre el is halasztják a zsir-jegyek kibocsátását.

Ma, Szombaton.
Négy előadás.
Előadások 3 órákor mérsékelt, 5, 7 és 9 órákor rendes helyárakkal.
FÉNYES ANNUSKA főszereplésével.
A Karthausi
Báró Eötvös József regénye a filmen, 6 felvonásban. Irta Péter Pál és Rikossy Tibor. Rendezte Kertész Mihály.
Szereplők:
Julia grófné . . . . . Góth Annie
Gusztáv gróf . . . . . Turányi Alajos
Betty . . . . . Fényes Annus
Dufay várparancsnok . . . . . D. é. Alfréd

URANIA
Szombat Vasárnap
Királytigris II.
Jimmy Walrntin második kalandja.
A dilettáns gonosztevő
bűnügyi rejtly négy felvonásban. A címszerepben a legnépszerűbb amerikai film-művész.
Robert Warwick
Bemutatóra kerül a nagyszabású műsor keretében.
Az Urániában
Szombat—Vasárnap.
Előadások 3 órákor mérsékelt 5, 7 és 9 órákor rendes helyárak.

I. Ferencz József halála.

Karácsony előtt lesz a koronázás.

Károly király köszönete.

A debreceni m. kir. tudományegyetem rectora és tanácsa Apostoli Királyi Felségének Első Ferenc Józsefnek elhunyt alkalmából e legfelsőbb udvarnál hódolatteljes részvétét nyilváníttotta. Erre a részvétlélviraatra ő Császári és Apostoli Királyi Felsége kabinet irodájából a következő távirat érkezett a debreceni tudományegyetem e. i. rectorához:

„Nagyságos dr. Láng Nándor urnak, a debreceni egyetem rectorának.

Ő Felsége a debreceni m. kir. tudományegyetem rectora és tanácsának I. Ferencz József Ő Felségének elhunyt alkalmából Nagyságod által tolmácsolt hódolatteljes részvéteért, valamint az ezzel kapcsolatban tett hűség nyilatkozatért legkegyelmesebben szíves köszönetét kifejezni méltóztatik. Legfelsőbb parancsra Daruváry.”

Külföld részvéte.

Lugano, november 24.

Spanyolország vatikáni követe szerdán reggel madridi táviratból értesült I. Ferencz József haláláról és nyomban közölte Benedek pápával, aki mély megindulással fogadta és elrendelte, hogy a sixtusi kápolnában halotti imákat mondjanak az elhunyt uralkodóért. A pápa sajátkezű levelet intézett Károly királyhoz.

Berlin, november 24.

Berlinből jelenti a Vassische Zeitung, hogy a francia lapok kivétel nélkül megemlékeznek I. Ferencz József haláláról, közlik életétörténetét, sokan arcképét, nemelyek pedig az új uralkodó arcképét is. A legtöbb lap nem méltatja, csak a Journal adózik előismeréssel az elhunytak, akinek kötelességtudását és szorgalmát ki is emeli. Néhány lap még a háború felidézéseért is felelőssé teszi az elhunytat.

Az Akadémia gyászja

Budapest, november 24.

Ma délután tartotta ülését a magyar tudományos Akadémia Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöke alatt, aki megnyitójában meleg közvetlenséggel emlékezett az elhunyt királyról, majd elmondta, hogy pár hónap előtt kihallgatáson volt ő felsége előtt és mikor viruló egészségben látta, megjegyezte, hogy még sokáig fog örködni népét felett. Erre a király kezével legyintett és azt mondta:

— Kérem, én már nagyon öreg vagyok és érzem, hogy gyengülök. Vigasztal azonban az a tudat, hogy utódom derék, jeles ifjú, benne örömem telik és benne mindnyájan bizhatnak.

Az utolsó arckép.

Masch, osztrák festőnek ült utoljára modell ő felsége. A festő a múlt héten fogott a festmény elkészítéséhez és a felség utoljára, szombaton ült modell. A család engedelmével szerdán délelőtt lefestette az elhunyt uralkodót a ravatalon.

A király a halottas ágyon.

A király halottas szobáját kápolnává alakították. Gróf Balfré pápai nuncius szent misét mondott tegnap a király egyszerű vaságya mellett.

Ugy fekszik az ágyon a halott uralkodó, mint tegnapelőtt, csak a feje hajlott kissé előre. Arcvonásai békések, összekulcsolt kezében a feszület és az olvasó van. Az ágy melletti oltáron hat gyertya ég és egy egyszerű feszület áll.

A halott uralkodó takarója alig látszik ki a sok virág alól.

Az új király környezete.

Bécs, november 24.

Montenuovo főudvarmestert az uralkodó megerősítette állásában és neki a Szent István-rend nagykeresztjéhez a gyémántokat adományozta. Együttal második főudvarmesterré Berchtold grófot nevezte ki. Megerősítette az az uralkodó állásaikban Paar és Bolfrass főhadsegedeket is.

Az elhunyt király — szolgáinak.

Bécs, november 24.

Az elhunyt I. Ferenc József végrendeletében 250—250 ezer koronát hagyott Ketterl és Schambauer szolgáinak, akik hűségesen ápolták évtizedeken át.

Bécsbe kívánczik a császárné.

Berlin, nov. 24.

Vilmos császár felesége azon kíváncsiságát fejezte ki, hogy részt akar venni I. Ferenc József császár temetésén és e héz napokban Zita királynő oldalán szeretne állani. A császár valószínűleg teljesíteni fogja az óhaját.

Munkapárti értekezlet.

Budapest, november 24.

Ma este a nemzeti munkapárt értekezletén gróf Tisza István meghatottan emlékezett meg I. Ferenc József királyunk elhunytáról és IV. Károly trónörökösről. Bejelentette a miniszterelnök, hogy a koronázást még karácsony előtt megtartják és a koronázás előtt a Ház megállapítja az új király hitlevelének szövegét, letárgyalja az indennitit és a lejárá, kereskedelmi szerződéseket.

Hogyan harcolt és hódított Oláhország?

A Tataros völgyében. — „A világháború tapasztalatai”. — A Presan-sereg. — Az első perc. — Nincs repülő. — Roisori és Calaras. — Egy ember Bukarestben. — A nyomorgatott testvérek. A gázvédő mint golyófogó. — „A további előnyomulás”.

Az első szembeütközés magyar részen de még inkább már oláh földön, hogy az ellenség a Tataros völgyében nem tudott nagyobb robbantásokat végezni. Megvolt bizonyára a jóakarata hozzá, meglátja a kisebbfajta elpusztított hidakon és átereszekon, de nem volt az árkászainak valószínűleg sem a hozzávaló elégséges számszámuk, sem idejük, de még kevesebb tapasztalatuk.

Az a két kötetes vezérkari munka. „A világháború tapasztalatai”, amely mindegyik fogoly oláh tisztnek iszákjából előkerült, sem használt sokat. Tele van a két kötet tömeg jótanácsokkal, megfigyeléssel, utasítással, de nem ment át ebből semmi a tulajdonosaik vérbe, nem volt elég fantáziájuk, hogy el tudják képzelni az alkalmazás eshetőségeit. Közel harmadfél esztendeig nézte az oláh hadsereg páholyából a világháború nagy eseményeit, elég közelről s háborús tapasztalatai nem bővültek egy szemernyivel sem. Ezt éppen csak megállapíthatom, de nem gunyolódhatom, mert hiszen a nagyszerű Csicseric altábornagy is hiába írta meg alapos megfigyeléseit a japán háborúról s ezzel majdnem végig bevált jóslatait a jövő háborúnak — ugyan csak nem hallgattunk a szavára, mi sem.

Itt, a Tataros völgyében az ojtózi, békási, tölgyesi szorosok és az Uz völgye között, az oláhok északi hadserege áll szemben velünk. Presan tábornok vezérlete alatt. Három harcos és egy tartalékdívizió küzdök ellenünk a legnagyobb erőmegfeszítéssel az első pillanattól fogva. Ez az első pillanat; itt nem üres kitétel, mert az oláh háborúnak egész első szakaszát jelenti. Az első pillanatra készült és terelődött az egész oláh támadás. Az első pillanatban állították ki a porondra egész erejüket, egy orkászzerű előnyomulás volt egyetlen ütőkártyájuk és eleve kizártak minden kinsziderálást arra az esetre, ha ezt a kártyájukat leütik. Kábitó, rettenetes, egész frontjukat összegabalyító akcióról volt szó, amely kizárta a cirkumspektusos elővigyázatot. Az akció csütörtököt mondott, a hadbaszállt erők össze-

roncsolódtak és pótlásra, úgy látszik, kevés a kilátás.

Mindjobban sűrűsödő támadó csapatokkal áll itt szemben az itt működő hadtest, amely csapatnak északi szárnyát, ha igaz, ujabban orosz erő váltja fel. A jövő kérdése, hogy ez a részleges tehermentesítés megállítja-e déli előnyomulástunkat és használ-e egyáltalában az oláh ellent állásnak? Mert most, hogy sűrűsödik az oláh front, az eddiginél sokkal nehezekebb az utánpótlás náluk is és amióta a széles frontjuk keskenyebbé zsugorodott, ugyancsak nem javult a helyzetük. Sok mindenről eltekintve, legfőképpen az ellenség technikai inferioritása oka ennek. Alig van ellátva a háború legszükségesebb segédeszközeivel, nagyon kevés a messzehordó ágyuja; van sok jó, de hegyes vidéken alig használható tábori ütege, a Szeret mellékeiről idehurcolt hegyi ütegei, amelyek azonban itt nem válnak be. Az oláhoknak steiri fegyverek és Krupp-féle ágyúik vannak; mindkettőhöz a szükséges municiót persze — most sem Steyr-ből, sem Essen-ből nem kaphatják, francia és orosz gyártmányokkal kénytelenek pótolni. Nincs telefonjuk, nincs könnyű tréjük. Az egész felderítést a Roisori-k (veresruhások) és Calaros-k (kozák-féle) — ez a lovasságuk — végzik. Az oláh katona nem rossz katona, fatalista. A tiszteknél már legujabban tapasztalni némi lelkesedést is, amióta a saját földjüket védelmezik és sok helyen venni észre nyomát annak is, hogy orosz tisztek vették át a vezérletet. Annak a reménységnek, amely legeleinte éltette őket, t. i. hogy egyhamar véget ér a háborújuk, immár vége. Agasu körül elfogott oláh gyalogosok vallották ezt nagy szomorúan. Arra a kérdésemre, hogy hát miért kellett nekik tulajdonképpen ez a háború, három-négyen felelik egyszerre ugyanazt:

— El Bukarestben egy ember, akit Take Jonescu-nak hívnak. Ez akarta a háborút. Ezért pusztulnak.

Egy fogoly altisztet alig tudtam meggyőzni arról, hogy nem vágjuk le a fog-

lyok kezét-lábát. Miután nagynehezen megnyugodott, ezt mondta:

— De hol a sok agyonsanyargatott román testvér? Mind azt kerestem, amíg odaát voltunk Magyarországon. Más se volt ott, mint magyar.

A háborús vidék helyszíni viszonyaira nézve igen jellemző az öt oláh parasztnak az elbeszélése, akiket egy szép napon egy őrjáratunk az erdő szélén fogott el, amint javában falatoztak a tarisznyájukból. Persze nagy volt a csodálkozás, hogyan merészkedtek ilyen közvetlen közlébe az ellenségnek?

— Most tizennégy napja, hogy fölmentünk a Caruntába (őserdő); akkor a mieink már mélyen bent voltak Magyarországon. Most pedig, hogy kigyóttunk, már it vagyunk itt!

A közlegényeknek feltűnően gyenge az értelmiségük s a kiművelésükkel nem igen törődnek a felebbvalók. Mindnek van szalmaszékja s hozzávaló használati utasítás. Mégis mindegyik golyófogónak használja. Az egyenruhájuk annyira hasonlít a mieinkre, hogy közvetlen közelből sem tudtam megkülönböztetni egymástól. A sapkájuk volt éppen hegyben védődik elül hátul, de ők letompítják. Ezért meg a mieink kerek sapkáikat valahogy csücsökbe formálják elül-hátul. S most ez az egyetlen különbség.

Nagyon sok közöttük az oláhhá lett bolgár és magyar. Helyesebben: sok volt közöttük, mert alig egy maradt odaát. Legtöbbje meg tud magyarul, de van sok olyan, többek között egy Fejes István nevezetű, aki szót sem ért.

Azt hallom mindenfelé, hogy magyar országi oláhjaink közül a falu népe a harcok idejében rendesen viselkedett.

Kérelem a közönséghez!

Hivatkozással a városi tanács által 1. évi szeptember 2-án kiadott hirdetményre felkérjük a közönséget, hogy fogyasztását egy harmadrésze reduálni sziveskedjék, délutáni 3 órától este 10-ig pedig mindennemű motorfogyasztást feltétlenül szüntessen be.

Ezen korlátozás esetleg néhány nap múlva enyhülni fog.

Debrecen, 1916. november 24.

Világítási igazgatóság.

Színház.

Megkezdődnek a színházi előadások. Három napi szünet után, ma újra megkezdődnek a színházi előadások. Egyelőre azonban csak prózát játszik a társulat, az énekes előadások pedig továbbra is szünetelnek. Zene nem lesz a színházban. Ma, szombaton a Parsang című színmű, holnap vasárnap délután Bernát bácsi vigjáték és holnap, vasárnap este a „Névtelen asszony” című dráma kerül előadásra. Hétfőn és kedden a „Hivatalnok leány” című színművet játsszák.

A tündér-est alkalmából a következő felülfizetések történtek: Gróf Ferenc preláthus-plébános 8 korona, Lévy Károly 10 korona, Garzó Imréné 5 korona, dr. Simon Józsefné 2 korona, Csajkós Istvánné 8 korona, Kovács Imréné 8 korona, Pastetits Béla 8 korona, özv. Fábryné 8 korona, Körner Béla 12 korona, Baksay Jánosné 4 korona, Svetits-intézet bennlakó növendékei 20 korona, Nedeczky Ferencné 4 korona és N. N. egy korona.

Ma már játszik az Apolló. Amennyiben a mozgósínházak játsszái engedélye előreláthatólag mára megérkezik, az Apolló ma négy előadásban mutatja be a film-művészet

legszebb remekét, Báró Eötvös József regényét, a Karthausit, melyet nagy tudással és igaz művészettel alkalmaztak filmre. Péter Pál és Rákossy Tibor. A főszerepet Fényes Annuska játssza, akinek művészi játéka könyvet fog csalni a szemekbe. A Karthausi dráma szépsége megkapóan érvényesül a filmen és mindekre erős hatással van. A debreceni bemutatóval egyidejűleg a fővárosban is műsoron van ez a „legszebb”-film. Az előadások 3 órákor mérsékelt, 5, 7 és 9 órákor rendes helyárakkal kezdődnek.

A királytigra II. Immy Valentin második kalandját mutatja be szombaton az Uránia, ez a legnagyobb sikerű detektívdráma sorozat második filmje „a dilettáns gonosztevő” bűnűlő fogja ejteni a közönséget. Robert Warwick gyönyörű játéka, a nagyszabású rendezés, a kitűnő fotográfia Budapest nagy diadalt aratott.

Ujdonságok.

Debrecen népe!

Önvédelmi harcában ismét hozzánk fordul az ország, hogy katonáink fegyvereit áldozatkészségünkkel erősítsék.

Orosz földön, szerb hegyeken, Adriai partján, román síkságon táborozik a magyar katona. A magyar államnak pénzre van szüksége, hogy elláthassa fiaikat. Hadikölcsöneink eddigi sikerének köszönhetjük, hogy hőseink nem szenvedtek hiányt semmiben. Ne felejtsek el ezt azok, kik itthon maradtak és buzából, borból, jószágból, árúból gyűjtik a pénzt.

Senki sem mondhatja, hogy már megtette kötelességét, már eleget áldozott, a míg katonáink a nap minden órájában százszor kockára teszik életüket!

Minden állírt, minden értéket csatasorba kell állítani, hogy diadalmas legyen az új hadikölcsön sikere! Ellenségeink lesik, mikor merülünk ki. Kitartásunkat, erős akaratusunkat mutassa új áldozatkészségünk, mely hadseregünk harc-készségét emeli és így közelebb hoz a győzedelmes békéhez.

Az állam most kétféle kötvényt bocsát ki.

6%-os kölcsönkötvényeket (97 korona 70 fillérjével) legkisebb jegyzés 50 korona és 5 1/2%-os törlesztéses kölcsönkötvényt (96 koronájával) legkisebb jegyzés 2000 korona.

A kötvények ára részletekben is fizethető. Aki a kötvény névértéke negyed részét befizeti, a hátralékos háromnegyed részt bármely pénzintézetnél kölcsön-kaphatja a kötvény kamatjánál olcsóbb kamatra.

Jegyzéseket elfogad s felvilágosítást ad az Osztrák-Magyar bank debreceni fiókja, a postatakarékpénztár, a város házipénztára, a legtöbb debreceni bank és szövetség.

Mindenki tegye meg kötelességét! Aki elvonja vagyonát a hadikölcsöntől, nemzetét károsítja meg vele. A közvélemény számon tartja a jegyzéseket, megbecsüli az áldozatkészséget, megveti a kislelkűeket.

Jegyezzünk hadikölcsönt!
Kelt Debrecenben, 1916. november havában.

Hazaflas üdvözléssel

Domahidy Elemér, Márk Endre,
főispán. udv. tan., polgármester.

Vasárnapi istentiszteletek. Vasárnap a ref. templomokban a következő sorrendben tartatnak meg az istentiszteletek: Nagytemplomban d. e. 9 órákor predikál Kolozsvári Kiss László s. lelkész, d. u. 2 órákor kátt magyaráz Bagoly Bertalan s. lelkész. Kistemplomban d. e. 9 órákor predikál Dicsőfi József lelkész, 11 órákor Főris Endre s. lelkész, d. u. 2 órákor kátt magyaráz Kolozsvári Kiss László s. lelkész. Kossuth-utcai templomban d. e. 9 órákor predikál Benkő Viktor dolhai lelkész, d. u. 2 órákor kátt magyaráz Erdélyi Sándor s. lelkész. Árpád-téri templomban d. e. 9 órákor predikál Zih Sándor lelkész, d. u. 2 órákor kátt magyaráz Molnár Ferenc s. lelkész. Ispolyban d. e. 9 órákor predikál Molnár Ferenc s. lelkész, d. u. 2 órákor kátt magyaráz Boér Károly vallásoktató-lelkész. Homokkerten d. e. 9 órákor predikál Boér Károly vallásoktató-lelkész. Városi szegényházban d. e. 9 órákor predikál Uray Sándor lelkész. A Kossuth-utcai templomban d. u. 5 órákor vallásos estély lesz, beszél: Benkő Viktor dolhai lelkész.

Az ágost hitv. evang templomban vasárnap délelőtt 10 órákor gyászistentisztelet ő fel-sége I. Ferenc József elhunyt királyunkért. Az istentiszteletet végzi Materny Lajos főesperes.

Tárgyalások elnapolása a táblán. A kir. ítélőtábla elnöksége ez uton értesít a jogkereső közönséget, hogy ő felsége temetése napján, vagyis folyó hó 30-án a kir. ítélőtábla üléseket és tárgyalásokat nem tart s az erre a napra kitűzött tárgyalásokat elnapolja. A bíróságok hasonló módon fognak eljárni.

Akinek Mackensen a komája. K. Varga István gáborjani földmivesnek a galíciai harctéren egy granát tőből leszakította a karját. Felgyógyulása után mint rokkantát elbocsátották a hadsereg kötelékéből és azóta otthon gazdálkodik. A napokban felesége két iker-gyermeknek adott életet. A rokkant harcos gondolt nagyot és levelet írt Hindenburgnak és Mackensennek. Arra kérte őket, hogy váljalják az iker kereszttapaságát. Mackensen adjutánsa már válaszolt is a levélre. Elfogadta a kereszttapaságot és kétszáz márkát küldött keresztfia számára. Hindenburgtól még nem jött meg a felelet.

Fogolytartó gazdák figyelmébe. Felhivatnak mindazon fogolytartó gazdák, akik a kitűzött időben foglyaikat behozni akadályozva voltak és akik a posta vagy a rendőrség útján nekik küldött idézést nem kapták meg, hogy összes foglyaikat folyó hó 26-ától kezdve folyó hó 30-ig (mindenkor reggel 8—12, vagy 2—5-ig) a városi munkabizottság (Bethlen-utca 3. sz. a. helyiségébe) hozzák be, annál is inkább, mert a melyik munkaadó a felhívásnak eleget nem tesz, attól a foglyok egyszer s mindenkorra be lesznek vonva és ezenkívül a m. kir. miniszterelnökségnek 4207—1915. számú rendelete értelmében (2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető bírsággal) meglesznek büntetve. Debrecen szab. kir. város gazdasági munkabizottságához beosztott tiszt.

Gyászjelentés. A legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy forrón szeretett jó feleség, anya, gyermek testvér, illetve áldott emlékü rokon: néhai Szilágyi Dezsőné, született Solyom Juliánna, életének 30-ik, boldog házasságának 8-ik évében folyó hó 23-án, déli 12 órákor, 9 havi, de különösen 11 heti súlyos szenvedés után jobblétre szenderült. Kedves halottunk földi részét folyó hó 25-én, délután 3 órákor foguk a református egyház szertartása szerint az Apolly-utca 18. számú háztól az Árpád-téri templomban tartandó gyászima után a Péterfia-utcai temetőben örök nyugalomra helyezni. Végtisztesség tételére rokonainkat, barátainkat, valamint a bántunkban igaz részvétellel osztozókat fájó szívvel meghívjuk. Debrecen, 1916. nov. 24. Áldás és béke poraira. Bónatos férje: Szilágyi Dezső (harctéren). Szülei: Solyom Balázs nejevel, özv. Szilágyi Gáspárné. Egyetlen fia Dezsőke. Testvérei: István, Lajos (harctéren), János (harctéren), Esz-tike, Mariska, László. Nagyatya: Szücs Bálint.

Nagybátyai és nőjei: Szűcs Bálint nejevel Kocsis Juliskával, öz. Kocsis Istvánné, öz. Király Jánosné és fia. Sógornéja Szilágyi Irénke, Jolánka, Románka. Csapó István nejevel és gyermekeivel. Kovács István nejevel, Kocsis Mariskával és gyermekeivel. Jó házi ura Mészáros József családjával. A temetést Gebauer temetkezési intézet rendezi.

Az izr. iskolaszék ezennel értesíti a t. c. szülőket, hogy a nemzeti gyász miatt elrendelt három napos tanítási szünet elmultával elemi iskolájában folyó hó 26-án a tanítás ismét megkezdődik.

Holttest az erdőszélén. A hajdusoboszlói erdő szélén, a vasúti hídnál egy katona öszszeroncsolt holttestére akadtak a sinek között. A vizsgálat során megállapították, hogy a halott Koch Gábor katona. Zsebei ki voltak fosztva, amiből azt következtetik, hogy rablómerényletnek lett az áldozata. A vizsgálat megindult.

A debreceni Hadsegélyző hivatal részére a következő pénzadományok folytak be: Apolló mozgó-színház 100 korona, Magyar Imre 10 korona, Forray József 20 korona, Baltazar Dezső 100 korona, Kuthy Sándor 10 korona. Egy tanu dija 2 korona, Hadi árvák részére: Wertheimer Margit 13 korona 30 fill. Neumann F. 10 korona. Vakkatonák részére a következő adakoztak: Máv. főnökség 20 korona 47 fill. N. N. 10 korona. A fenti adományokért ezúton is köszönetet mond a debreceni Hadsegélyző hivatal.

A késedelmes postal kézbesítés. Minthogy a mostani forgalmi nehézségek miatt rendkívül késedelmesen történik a postaszállítás, gyakran megtörténik, — különösen ama postahivataloknál, amelyeknél csak napi egy kiadás van — hogy a küldemények csak a hivatalos órákon tud érkeznek. Follért Károly posta- és távirat vezérigazgató éppen ezért felhívást intézett a postaigazgatóságokhoz, hogy utasítsák tisztviselőiket, hogy a közszolgálat érdekében köteleességeiket minden erejük teljességével és önfeláldozással teljesítsék. A posta-vezérigazgató körlevelében a következőket mondja:

— Utasítsák az igazgatóságok összes hivatalaik, hogy azoknak a postáknak az anyagát — főleg pedig a hírlapokat — amelyeknek a járatrend szerint a hivatalos órákon belül kellene a hivatalokhoz beérkezniük, de amelyeknek kézbesítése a hivatalos órák megkezdésének bevétele után csak késéssel, esetleg vasárnap — történhetik meg, a hivatalban jelentkező feleknek a hivatalos órákon tud is a legnagyobb előzetes segítséggel szolgáltatni ki.

Ahol tilos a forrált bor. A pécsi rendőrség megállapította, hogy a pécsi vendéglőkben és kávéházakban igen sok cukor fogy a forrált bor készítése folytán. A polgármester előterjesztésére most a rendőrség meg fogja tiltani a cukrozott forrált bor készítését.

Kivonják a forgalomból a nikkel huszfilléreseket. A vas huszfilléreseket végleg ki fogják szorítani a forgalomból a nikkel huszfilléreseket, amelyeknek napjai immár meg vannak számlálva: ez évi december 31-én már elvesztik fizetőképességüket a magánforgalomban. A budapesti pénzügyi igazgatóság felhívja tehát a közönséget arra, hogy a huszfilléreseket mielőbb szolgáltassa be az állami pénztárakhoz, illetőleg ezeknél, vagy az osztrák-magyar bank intézeteinél váltsa be vas huszfilléreseket ellenében.

Ferenc József végrendelete. Bécsből táviratozza tudósítók: A bécsi hivatalos lap, a Wiener Zeitung ma este kiadásban jelent meg, amelyben a király végrendeletét közli. A végrendeletnek abban a részében, amelyet nem publikáltak, a király tekintélyes összeget hagyott két udvari komornyikjának, Kertlernek és Schembauernek, továbbá megemlékezett borbélyáról, szakácsáról és mindazokról, akik személye körül szolgálatot teljesítettek.

November 15-iki legújabb divatlap. Beniczkynek legjobb regényei kaphatók Antalffy-nál. Szent-Anna-u. 13.

Ferenc József hasonmása meghalt. A budai királyi várnak ugyszólván legendás alakjává vált Lorenz József, vagy mint általánosan nevezték, „Lorenz bácsi” aki a budai udvari várkaplona sekrestvése volt. Mellét a koronát ezüst érdemkereszt és a lateráni nagykereszt díszítette, amelyeket hű szolgálatának negyvenedik évfordulójára kapott. Különösen nevezetessége volt az öregnek, hogy a megtevesztésig hasonlított a megboldogult Ferenc Józsefhez, akivel emiatt összetévesztették. Többször megtörtént, hogy a királyi vár őrsége, azt híván, hogy őfelsége közeledik, olyan tisztelgésben részesítette az öreg Lorenz bácsit, amilyen csak fejedelmeknek jár ki. A király nagyon kedvelte az öreg Lorenzét és gyakran megtörtént, hogy mikor nem ő minisztrált, kérdezősködött nála és érdeklődött állapota felől. Az öreg Lorenz most hatvannyolc éves korában meghalt, három nappal a király halála előtt. Egyesek az isteni Gondviselés ujját látják abban, hogy a szolgát majdnem ugyanakkor szolgáltatta el erről a világról, mikor kedves ura s elköltözött.

A statusquo izr. iskolaszék nov. 20-án tartott ülésében örömmel konstata, hogy a városban elterjedt járványhírek teljesen alaptalanok. Az izr. elemi iskolában aránylag oly csekély a betegek száma, hogy ez a normális évek arányszámát nem lépi túl. 651 beírt tanulója közül mindössze 7 betegség fordult elő; az egészségi állapot tehát teljesen kielégítő.

Nagy képes és meséskönyvvásár nyílt Antalffy könyvkereskedésében, Szent-Anna-u. és Varga-utca sarok. A legjobb ifjúsági iratok olcsó mesés könyvek nagy választékban.

Az általános áruhiány dacára sikerült raktárat kellő időben felszerelni, úgy, hogy az eddig megforduló vevőközönség csodálkozását fejezte ki, hogy ily remek választékban találhat nálam a legdivatosabb Ulster szabású köpenyeket, szörme beléssel sport kabátokat, valamint egész hosszú bundákat. Leányka intézeti kabátokat öt évtől tizenhat évig, a legdivatosabb női velour kalapokat. Az árak rendkívül méltányosak. Menekülteknek 10 százalékos engedmény. Rózsá női felöltő áruház, a Bika-szállóval szemben.

S i e s s e n
az őszi idény beálltával
F E D Á K -
C I P Ő K R É M

szükségletét idejekorán beszerezni. Dacára a mai nehéz viszonyoknak, sikerült az előállításához szükséges nyersanyagokat nagy áldozatok árán csakoly mennyiségben beszerezni, úgy hogy az eből gyártott

„Fedák-cipőkrém” a baborn előtti minőségnek felel meg
KÉRJEN MINDENÜT

Óriási Fedák-cipőkrémet
Egy doboz ára 50 fillér.

Legujabb.

Az Unio Anglia ellen.

Berlin, november 24. Newyorki jelentés szerint Washingtonból táviratozzák, hogy az Unio kormányja azon az úton van, hogy igénybe vegye Anglia ellen az észak-amerikai külkereskedelemmel szemben tanúsított ellenséges cselekedetei folytán a congress által jóváhagyott, megtorló rendszabályokat. Egyedül csak Wilson elnökön áll, hogy e megtorló rendszabályok életbelépjenek.

Az entente békéfeltételei

Genf, november 24. Mint a Matin és a Petit Parisienne jelenti, az entente képviselői legközelebb újabb tanácskozásra gyűlnek össze, melyen tárgyalni fogják az olasz és a francia kamara kisebbségének ama kívánságát, hogy az entente hozza nyilvánosságra a béke feltételeit.

Stürmer megbukott.

Stockholm, november 24. Stürmer orosz miniszterelnök megbukott. A cári kabinetalkitással Trepov államtitkár és közlekedésügyi minisztert bízta meg. A cári ukázzal naponta el a dumát december 2-áig. Stürmer, mint a császári Ház főkamara tagja marad az államtanácsnak.

Németország harcai.

(Esti jelentés.)

Berlin, november 24. Somme vidékén nincs jelentősebb esemény. Oláhországban elértük az Olt folyót. Mackensen haderői több helyen átkeltek a Dunán.

Bolgár hivatalos jelentés.

Szófia, november 24. (Hivatalos.) Dobrudzsában tulsúlyban levő ellenséges csapatok közeledtek állásainkhoz, de tüzéségi tüzelésünk visszautázta őket. Az Alduna mentén Silistriánál, Tutrakánál és Ruscuknál tüzépárbaj. Gegen, Orovo, Lon és Vidin tájékán csapataink Duna-szigeteken szállottak meg.

(Ez a jelentés reggel készült, mert a német, esti jelentés szerint már Mackensen több helyen átlépte seregeivel a Dunát, még pedig minden valószínűség szerint ott, ahol a bolgár jelentés a Duna-szigetek elfoglalását jelenti. Ez még többet is jelent: megkezdődött a minden oldalról való előnyomulás Bukarest ellen!)

Németország új nagykövete.

Berlin, november 24. Wedel Ottó grófot a császár bécsi nagykövetté nevezte ki rendkívüli megbízatással.

Angol álhír volt.

Berlin, november 24. Az angol álhírekkel szemben a német tengerészeti vezérkar főnöke kijelenti, hogy a Titanic angol kórházahajót német buvárhajó nem sülyesztett el.

Haranghy György bűnügye. A törvényszék előtt.

Nagy érdeklődés mellett kezdette meg tegnap a törvényszék Haranghy György szenzációs banksikkasztási bűnügyének főtárgyalását. A büntetőtanácsban dr. Kesserű Lajos, a törvényszék elnöke elnökölt s szavazó-bírákként dr. Benkő Lajos és Bolváry Lajos működtek. A vádat Gáthy Bálint, főügyész-helyettes képviselte, a védelmet dr. Freund Jenő ügyvéd látta el.

A vád.

Kilenc óra után nyitotta meg az ülést dr. Kesserű Lajos elnök. Szuronyos börtönőr kíséretében jelent meg Haranghy György. Látszik rajta, hogy testileg-lelkileg nagyon megvan viselve. Személyi adataira vonatkozólag elmondta, hogy Hajduszoboszlón 1868 október 13-án született, református, felesége, három gyermeke van, a Debreceni Első Takarékpénztárnál a váltóosztály cégjegyzésre jogosított vezetője volt és a törvényszéknél könyv- és írásszakértő. Villája volt a Sestakertben és ingósága 27,000 korona körüli értéket képviselt.

Dr. Benkő Lajos bíró ismerteti a vádiratot, amely szerint Haranghy György a Debreceni Első Takarékpénztárt 47 rendbeli folytatólággal elkövetett magánokirathamisítással 346,530 koronáig, — továbbá 736 esetben elkövetett 562,962 korona folytatólággal elsikkasztásával a csapán vágsó tételeiben nem fedezett 22,672 koronáig károsította meg.

Sí a vádlott.

Az elnök megkérdi a vádlottat, hogy megértette-e a vádat s bűnösnek érzi-e magát?

Haranghy egyszerre könnyezni kezd s sirva feleli:

— Igen.

Elnök: Látom, hogy föl van indulva, igyekezzék magát összeszedni s mondja el előéletét és hogy mi vitte ezekre a visszaélésekre?

Haranghy: A sors áldozata vagyok! Ujra sirásra fakad s kis szünet után folytatja:

— Rajztanárnak készült s reáliskolát, majd Kereskedelmi Akadémiát végeztem. Eleinte a városnál dolgoztam, majd Bereg megyében segédjegyzősködtem, de kevés időmúlva visszatért ide a városhoz. Innen hívták el a takarékpénztárhoz 1892-ben 520 forint kezdőfizetéssel. Egy évre megneveltem, apja tönkrementével családja is ránehezedett, így nem tudtam megélni. Apró kölcsönöket vett fel, amelyek 1900-ban már körülbelül tízezer koronára rúgtak. Évi fizetése ekkor 2000 korona volt.

Az első bűn.

A váltóosztálynál működött s látta azt, hogy egyes váltókat leszámítolnak mindjárt anélkül, hogy megbírálnák. Így jött arra a gondolatra, hogy benyújt ő is egy váltót és fölveszi a pénzt. Ez sikerült is, minthogy a kalléga azt hitték, hogy az igazgatóság megbízásából jár el. 1900 augusztus 29-én történt az első eset, amikor egy Knoll Rudolfné nevére kiállított váltóval 15,000 koronát vett föl.

Elnök: Hogy történt ez az első emlékeztető eset?

Haranghy: Benyújtottam a váltót, fölvettem a pénzt, mentem a vezérigazgató szobájára felé, mintha odavinném, de amikor nem láttak, zsebre vettem. A váltót azután visszavettem és megsemmisítettem. Ez volt az első eset, a többi jött utána. A váltó a lejáratú könyvbe nem került be, mert ha én vezettem a könyvet, akkor nem vezettem be, ha pedig diktáltam a tételeket, akkor kihagytam. Ha a felügyelő-bizottság megnézte volna a váltóállományt, kiderült volna minden.

Elnök: A felügyelő-bizottságtól talán fölfordíthatta volna az egész pénztárt?

Haranghy: Akár ötven évig is.

Elnök ezután megállapítja, hogy az első évben — 1900-ban még Némethy László névre 9000 koronás, Fodor Gábor nevére 580 koronás váltót számított be, tehát ezen az uton 24,580 koronát tulajdonított el:

1901-ben 14,500
1902-ben 28,800
1903-ban 61,800
1914-ben 27,500
1905-ben 27,500
1906-ban 17,500
1907-ben 20,600
1908-ban 20,900
1909-ben 24,000
1910-ben 37,950

1911-ben 43,000 koronát vont el a váltó-manipulációk által az intézet vagyonából, végösszegben 346,530 koronát. A váltókon leggyakrabban: Szoboszlai Sándor, Kovács Gyula nevek szerepeltek. Jellemző, hogy egy nap két hamis és nagy tételű váltót is kifizetett.

Elnök: Nem tűnt föl, hogy Szoboszlai Sándor, kinél bizonyára mindenki a táblalőrre gondolt, ilyen óriási összegeket vett föl, vagy például Kovács Gyula, akinél alighanem mindenki az alispánra gondolt?

Haranghy: Nem. Én általános neveket írtam csak. Elfelejtett írással. A váltókon csak összeg volt kitöltve. Előfordult az is, hogy a pénztárnok szabadságon volt s ekkor a pénztárt is magam kezeltem és a pénzt egyszerűen kivettem.

Elnök: Miért szerepel 1903-ban ilyen nagy összeg: 61,800 korona?

Haranghy: Már ekkor nagyon benne voltam!

Mire költötte a pénzt?

Elnök: Mire költötte azt a sok pénzt?

Haranghy: Az első pénzzel adósságomat rendeztem. Aztán vettem egy fényképezőgépet, ötletszerűen 36 koronáért. Igazán hamarosan olyan elismerésben részesültem, amely nem hagyott nyugton. Egy évre már díjat nyertem, 1914-ben pedig kollektív-kiállítást rendeztem a Szépművészeti múzeumban. Minden felől dicsérték, Hermann Ottó járt lenn nálam s elvitt 80 képet. Összeállítottam egy Uránia-darabot, amely Délibábok hazája címen sikerrel került színre. Molnár Viktor állam titkár több nagyszabású feladattal akart megbízni.

Elnök: Ugy mondják, hogy ön pazar életmódot folytatott? Sokat és bérlet első osztályon utazott, az Adrián jachtja, itthon alulandó flakkerje volt?

Haranghy: Ez nem igaz!

Elnök: Vett házat és villát. Ezt pazarul berendezte.

Haranghy: Ez igaz.

Elnök: Műtárgyai voltak. Kalotaszegi dolgok s tenger sok fotografáló eszköz. Ezek között hatvankilenc darab reszelő.

Haranghy: Ez mutatja, hogy nem voltam én egészen normális ember. Amit meg láttam, mindjárt megszereztem.

Elnök: Mikor ön kezdett tollasodni, sutogtak az emberek?

Haranghy: Igen, hogy sorsjegyen nyertem, de nem állt érdekemben ezt megcáfolni. Egy express levélben pedig megakartam zsarolni, hogy pénzhamisítással foglalkozom. Feljelentést tettem ezért a rendőrségen. A bankazonban ekkor sem nézett szét, mikor pletykák keltek rólam szárnyra. Igaz, hogy mást sem ellenőriztek.

Elnök: Látja, még sem élt más vissza a bizalommal. Itt a bökkenő! Bűntársai nem voltak?

Haranghy: Nem, soha senki. Még a legjobb barátaim sem tudtak és sejtettek semmit.

Megőszültem!

Elnök: A törvényszék is megbízott önben, hiszen szakértőként alkalmazta.

Haranghy: Kijelentem, hogy egyetlen egy eset sem fordult elő, hogy ne az igazat mondtam volna. (Sir). Ez az én szerencsétlen természetem!

Elnök: Nem nyugtalanította az ön lelkiismeretét, hogy véleménye alapján embertársaira zuhogott a fogház?

Haranghy: Ha nem éreztem volna a lelkiismeret furdalást, akkor nem öszülök meg így 48 éves koromra? Elkövettem a bűnt, de soha rosszat mások ellen nem követtem el.

Elnök ezután megállapította, hogy utoljára 1911 július 6-án manipulált hamisváltóval s megkérdezte, hogy ezután mi szándékát foglalkoztatja?

Haranghy: Jött a fuzió és aztán Verző vezérigazgató ur és az ő idejében ilyesmik nem lehetett csinálni.

Hogyan palástolta a manipulációkat?

Elnök: Hogy volt alkalma, mikor más a váltóosztályról elkerült, a váltóleltár hamisítani?

Haranghy: Mondtam, hogy a titkársztálynál nem sok dolgom van, segíthetek a váltóleltár vezetésében. Így lepletem folytonosan a hiányt. Az intézet könyvei azonban nem szabályszerűek: füzetelének, nincsenek megpecsételve, a váltóleltár az igazgatósági tagok által nincsenek aláírva, ezért okiratoknak szorosan véve nem is tekinthetők. Okirathamisítást én így nem is követtem el, csak váltókkal okoztam kárt, de ezért nem lehet büntethető, mert őt éve elmúlt. És én elévült a büntelmi határidő, akkor úgy gondolom elévült a palástolás is.

Elnök: Önt a főügyész-helyettes nem is a váltóhamisítással vádolja, hanem a leltárhamisítással.

A sikkasztások.

Ezután áttértek a sikkasztások bűntettére.

Haranghy előadja, hogy mikor a titkársztályhoz helyezték át, ott a pénzeszközök elhelyezését kellett kezelnie. 1915 július 4-ikén követte el az első sikkasztást. Ezt az újabb küldeményből póltolta. Ez volt a szisztémája. Tehát az elkészült pénztételek közül egyeseket csak később fizetett be. Beismerte, hogy 1911 augusztus 4-ikéig 562 696 korona 12 fillér sikkasztott el, de ebből fedezetlenül csak 22 476 korona maradt, mint az intézet tényleges kára.

A leleplezés.

Elnök: Hogy szorult aztán a helyzet?

Haranghy: A vezérigazgató ur sürgette annak megállapítását, hogy mennyi a hátralevő váltók összege? Lekellett vinnem a kimutatást Kerekes urhoz. Augusztus elsejéig nem fedezték föl a hiányt, de augusztus 4-ikén már rájöttek a differenciára. Kerekes ur mondomta:

— Nem egyezik!

Erre azt feleltem:

— Majd megnézzük.

Délután már el sem hagytam a lakószobát. Bizonyos voltam, hogy kiderül minden. Másnap reggel egyenesen a vezérigazgató urhoz mentem s kértem letartóztatásomat.

Elnök: És ebből a sok pénzből nincs meg semmi?

Haranghy: Ha ma lenném ezt a pénzt rögtön odaadnám...

Verzár vezérigazgató kihallgatása.

Verzár Kálmán, az Első Takarékpénztár vezérigazgatója, az első tanu előadja, hogy 1911 december 31-én kimondotta az Első Takarékpénztár a Kereskedelmi bankkal való fuziót. 1912-ben került az intézethez mint vezérigazgató helyettes, később 1912 június elsején mint vezérigazgató. A váltóosztályt 1913-ig Haranghy vezette. Ezután a titkársztályt...

APRÓ HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges belyeget kell mellékelni.

Apró hirdetések egy-egy betűtábla 10 szögletű hatvan fillér. Minden további szöglet 6 fillér. A délután négy óra után feladott hirdetések díja szavanként nyolc fillér.

Apró hirdetések díja előre fizetendő. Vidékről apró hirdetések díja levéljegyekben is beküldhetők. Tudakozásoknál a hirdetés számát mindig közölni kell.

Ajánlat

Elegánsan
beburkolt erkélyes utcai szoba kiadó. Ferenc József-ut. 31. 4265

Gőz és kád
fürdő a Telegdibe megnyit. Petőfi-tér. 4264

Cukorka
nagy választékban kapható: Glück, Péterfia-u. 76. 4219

Varrógépet
újat jutányos árban kaphat. Grünfeldnél. Nyomató-utca 2., udvarban. Csapó-utca mellett. 3773

Havi
20 koronáért tanít oktatásban jártas, jelesen éret, nemetben perfect egyetemi hallgató. — Ajánlatokat kérek „Mathematikaus” jellegére a kiadóhivatalba. 4342

Fodrász,
gyúszemvágó üzlettem Sas-ut. 4. Szíves pártfogást kér Busek. Tanuló felvétetik. 4341

Friss lőtt turó
körítve, főtt kassai sódor, császárhús, kolbász, alátpaprikás, kolozsvári szalonna, sa-vanyu káposzta, bor, ecet, vizes ugorka. — Badacsonyi rizling, Muskotály, egri bika-vér, Visontai, vörös deszertborok. Kimaradt 1 métermázsa fejeskáposzta 16 koronáért átad. Egy ág, matrác is eladó. Szent-Anna 6. Schultzné. 4340

Ügyes
varrónő al, blúz, pongyola varrást jutányosan vállalja: Wallersteinné, Széchenyi-utca 44. 4320

Kóser
hordós káposzta Kupfernál, József kir. herceg-utca. 4331

Új mészárszék
Bádogos-utca. Bujdosó András-féle helyiségben, vasárnaptól nyitva. Szíves pártfogást kér Deme. 4326

Mosást,
vasalást, vállalkoz. elj. rok és lakásokon is, jutányosan. Simonyi-ut. 26-d. 4310

Savanyított
káposzta hordó száma kapható. Kupfernál, József kir. herceg-utca. 4330

Kereslet

Aranyat-ezüstöt,
brillánst, zálogjegyet vesz, meghívásra házhoz is elmegy Steiner Mihály, Csokonai-u. 32.

Két
esetleg három szobás modern lakást azonnal keresek. Főtérhez közel. Cím a kiadóhivatalban. 4312

Boros hordót
használat, minden nagyságban és mennyiségben veszek. — Bárá György Miklós, Nap-u. 4. Telefon 12-83. 4261

Káposzta

fejes kg.-ként 20 fillér, mázsánként 18 Kért kapható.

Szt.-Anna 62

Két
butorozott szobát, fürdőt szobával, konyhával, villanyvilágítással keres december elsejére. Ajánlatok ármegjelöléssel Reteghy M. Színház 4328

Fodrászsegéd
felvétetik. Kárpolinál. Árpád-tér 45. sz. 4288

Egy
darab 8 hónapos daruszerű öszű borjú, jegytelen, halápi tanyáról elkoborolt, ha valaki tud róla, szíveskedjék Mester 35. sz. alá jelentkezni. 4267

Üzemvezető
molnár keresek, mielőbbi belépésre, egy 10 járatu automatikus — felmagasírósi malomban, ki aszkizta kezelést tökéletesen érti és hasonló állásban huzamosabb ideig dolgozott. Sass József, gözmalma Nagyléta. 4257

Veszek
bort és horseprót, törkölyt, legmagasabb napi árban. Borbizományi üzlet. Varga-utca 34. Telefon 10-24. 4180

Tanona,
szereplő mesterségre felvétetik, jó fizetéssel: Bardócz és Társa cégnél. Piac 43. 4347

Fodrászsegéd
azonnal felvétetik. Hunyadi-u. 26. 4345

A Turul
cipőraktárba egy német mindenest felvétetik. 4346

Egy
tanuló december 1-re, teljes ellátást keres. — Cím a kiadóhivatalban. 4330

Kiszolgáló
kisaszony, ki már üzletben volt felvétetik a — Fisch bazárban. Piac-u. 40. 4338

Takarítóné
és laboráns leány könyvel felvétetik. Aranyegyszaru gyógyszer-tárba, Kossuth-utca 8. 4323

Kocsisok
munkásleányok és gépkocsisok felvétetik. Teleki utca 100. 4317

Rőtőskereskedő
segéd, ki önállóan tud üzletet vezetni alkalmazást nyerhet. Ertekezhetni Lindénfeld fűszer-nagykereskedésében. — Dégenfeld-tér. 4318

Hadmunkára
munkásnők felvétetnek Domb-utca 3. 4324

Elveszett
egy kis malac, megtalálój jutalomban részesül. Péterfia 52. 4325

Tegnap este
6 órakor a ref. nagytemplom előtt elveszett egy sötétbarna zseknya, zöldsötis fonállal, egy teljesen árva cseléd-leány vesztette el, becsületes megtaláló 10 korona jutalomban részesül. Széchenyi-utca 25. sz., az udvarban.

Elegánsan
butorozott szoba, külön bejárattal, lehetőleg fürdőszobával kerestetik. — Ajánlatok ármegjelöléssel P. W. jellege alatt a kiadóhivatalba intézendők. 4329

Eladás

Betegtoló
kocsi eladó. Bethlen-u. 41. sz. 4122

Eladó
Pacsirta-utca 42. számú ház. Egy fejsz tehén fával. Egy felkötött új bunda. Egy csomó haszoma, kerékgyártónak való száraz akácia, 5 hold lucerna föld, 3 hold dinnyének való föld kiadó. Ertekezhetni Pacsirta-utca 42. 4344

Tűzfű eladás
Nyulástól jobbra levő dr. Szabó Arthur féle tanyán 300 öl hosszabb hasab és dorong tűzfű van eladó. Úgy ölenként, mint egyvetelben befűtősi kezdve egész héten kapható. Ertekezhetni a tulajdonossal. Ugyanott szálak is kaphatók. Távolra a Salvátor kórházról 4 kilométer. Hosenfeld Tibor. Kaba. Telefon 8.

MEGHÍVÓ.

a Nagyléta Vértel Bank Részvénytársaság 1916 december 17-én, délelőtt 10 órakor, az intézet helyiségében tartandó

V-ik ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE a részvényesek tisztelettel meghívottak.

Tárgysorozat

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1915. évi zárószámadás és mérleg előterjesztése.
3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak az 1915. évi tiszta nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
5. Határozathozatal igazgatósági tagsági helyek betöltésére nézve.
6. Netáni indítványok tárgyalása.
7. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.

Nagyléta, 1916. november hó.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés. A közgyűlésen szavazataikat csak azok gyakorolhatják, kik saját névre szóló részvényeiket a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az intézetnél leteszik, melyről kiadott elősmervény a közgyűlésen igazoló jegyül szolgál.

Az évi mérleg s az igazgatósági s felügyelő-bizottsági jelentés az intézet helyiségében üzleti órák alatt a közgyűlést megelőző 8 napon megtekinthetők s a nyomtatott mérlegpéldányok átvehetők.

Eladó
két muraközi fajló, — kanca, egyik ellős. — Sturczónál. Hajduszentmihály. 325

Matráchoz
való afrik, egy új tábla méter széles, 2 méter hosszú eladó. Matrác és diván készíttést elvállalok Nyil-utca 125. sz. Mész. 4322

Eladó
egy csinos vaskályha. Post-u. 69., az udvaron lakásban. 4327

Eladó
debreceni ház, Agárdi-utca 11. szám. Ertekezhetni lehet Balmazújváros. Szoboszlói-utca 42. 4239

Pénzkölcsön

értékmentőre, sorsjegyre hadi kölcsön kötvényre.

Hadi kölcsön
100 koronánként 80% —
Bazilika sorsjegy 15% —
Magyar vöröskereszt sorsjegy 18% —
Osztrák „ 30% —
Olasz „ 28% —
Jó-ziv „ 10% —
Erzsébet „ 6% —
Pesti Hazai „ 70% —
Konvertáljé „ 120% —
Ha az értékpapír másutt van letétben, kiváltjuk és arra a fenti kölcsönt adjuk. Külföldi pénzeket, arany érmeiket a legmagasabb napi áron beváltunk.
Debrecen Pénzváltóbank és Zrt. Pénzváltóbank és Zrt. Pénzváltóbank és Zrt. Piac-utca 65. A vármegyeházzal szemben.

Szabáscsapat, varrás

és minta rajzolásból úgy a franciá mint az angol módszer szerint alapos oktatást nyernek csak kizárólag intelligens leányok

ÖZV. KNOTHY KOVÁCSNÉ SILLVE GABRIELLA
Kossuth-utca 45. szám alatt szabáscsapat és varró iskolájában. Beiratkozás bármely napon, vasár- és ünnepnapon kivételével reggel 9—12-ig, délután 3—5-ig.

Hatszáz drb. ásványvizes üveg

olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban

Gyomo göros, kólka élvágytalanság és általános gyomorbe egsgégnél a le kitünőbb háziszter a :-:

Hollandi Gyomorcsseppek

Egy üveg ára Kapható: MIHALOVITS JENŐ gyógyszerárban. DEBRECEN.

Öt darab álló íróasztal eladó.

Cím a kiadóhivatalban